

MINISTARSTVO UNUTARNJIH POSLOVA

**PRIJEDLOG ZAKONA O POTVRĐIVANJU KONVENCIJE O SMANJENJU SLUČAJEVA
BEZDRŽAVLJANSTVA,
S KONAČNIM PRIJEDLOGOM ZAKONA**

Zagreb, travanj 2011.

PRIJEDLOG ZAKONA O POTVRĐIVANJU KONVENCIJE O SMANJENJU SLUČAJEVA BEZDRŽAVLJANSTVA

I. USTAVNA OSNOVA ZA DONOŠENJE ZAKONA

Ustavna osnova za donošenje Zakona o potvrđivanju Konvencije o smanjenju slučajeva bezdržavljanstva sadržana je u članku 139. stavak 1. Ustava Republike Hrvatske („Narodne novine“, broj 56/90, 135/97, 8/98 – pročišćeni tekst, 113/2000, 124/2000 - pročišćeni tekst, 28/2001, 41/2001 - pročišćeni tekst, 55/2001 – ispravak, 76/2010 i 85/2010 - pročišćeni tekst).

II. OCJENA STANJA I CILJ KOJI SE DONOŠENJEM ZAKONA ŽELI POSTIĆI

Konvencija o smanjenju slučajeva bezdržavljanstva (u daljnjem tekstu „Konvencija“) sastavljena je u New Yorku, 30. kolovoza 1961. godine. Konvencija je, u skladu sa svojim odredbama, bila otvorena za potpisivanje od 30. kolovoza 1961. do 31. svibnja 1962. godine. U tom razdoblju pristanak zainteresirane države mogao se izraziti potpisivanjem, nakon čega je slijedilo polaganje odgovarajuće isprave o ratifikaciji.

Po isteku navedenog razdoblja, Konvencija je ostala otvorena za pristup te zainteresirane države mogu izraziti svoj pristanak biti vezane Konvencijom, tj. postati njezinim strankama, nakon što po okončanju svojih unutarnjih pravnih postupaka, kod glavnog tajnika UN-a, kao depozitara Konvencije, polože svoje isprave o pristupu.

Do 31. svibnja 1962. godine Konvenciju je potpisalo 5 država, a do studenoga 2010. godine 37 država postalo je strankama Konvencije. Sukladno članku 18. Konvencije, stupila je na snagu 13. prosinca 1975. godine i to u odnosu na države koje su iskazale pristanak biti njome vezane.

Do danas je Konvenciji pristupilo i 18 europskih država. Države članice Europske unije koje su pristupile Konvenciji su: Austrija, Češka, Danska, Finska, Francuska, Njemačka, Mađarska, Irska, Latvija, Nizozemska, Rumunjska, Slovačka, Švedska, Ujedinjena Kraljevina Velike Britanije i Sjeverne Irske.

Svrha Konvencije je smanjenje broja osoba bez državljanstva reguliranjem situacija u kojima će osobi biti dodijeljeno državljanstvo države stranke Konvencije, ukoliko bi u protivnom ta osoba bila bez državljanstva.

Potvrđivanjem Konvencije Republika Hrvatska pridružit će se krugu država koje svojim zakonodavstvom u što većoj mjeri nastoje ostvariti svrhu navedene Konvencije te osigurati sprječavanje nastanka slučajeva bezdržavljanstva zbog gubitka državljanstva.

Postojeći pravni okvir za sprječavanje nastanka slučajeva bezdržavljanstva nalazi se u odredbama Ustava Republike Hrvatske, Zakona o hrvatskom državljanstvu („Narodne novine“, broj 53/91, 70/91 - ispravak, 28/92, 113/93 - Odluka USRH i 4/94 - ispravak Odluke USRH) te relevantnim međunarodnim ugovorima kojih je Republika Hrvatska stranka.

Člankom 9. Ustava Republike Hrvatske propisano je da se hrvatsko državljanstvo, njegovo stjecanje i prestanak uređuju zakonom.

U Zakonu o hrvatskom državljanstvu već su ugrađena osnovna načela i standardi poznati u europskom zakonodavstvu, kao što su: načelo pravnog kontinuiteta državljanstva, načelo sprječavanja slučajeva bezdržavljanstva, načelo isključivosti hrvatskog državljanstva, načelo ravnopravnosti bračne, izvanbračne i usvojene djece. Navedeni Zakon u svojim temeljnim rješenjima prihvaća europska i međunarodna dostignuća u svezi stjecanja i prestanka državljanstva.

Zakon o hrvatskom državljanstvu propisuje načine stjecanja hrvatskog državljanstva podrijetlom, rođenjem na državnom području Republike Hrvatske, prirođenjem i na temelju međunarodnih ugovora.

Zakon o hrvatskom državljanstvu zasniva se na načelu pravnog kontinuiteta državljanstva, što znači da se svi građani koji su na dan 8. listopada 1991. godine imali hrvatsko republičko državljanstvo, smatraju državljanima Republike Hrvatske. Zakon se temelji i na osnovnom načelu sprječavanja slučajeva bezdržavljanstva, osobito odredbama čiji je cilj da maloljetna djeca koja stječu državljanstvo podrijetlom i prirođenjem ne ostanu bez državljanstva. Tako dijete rođeno na državnom području Republike Hrvatske stječe podrijetlom hrvatsko državljanstvo, ukoliko mu je samo jedan od roditelja hrvatski državljanin. Dijete stranog državljanstva ili bez državljanstva posvojeno od hrvatskih državljanina stječe hrvatsko državljanstvo podrijetlom. I djeca rođena u inozemstvu, čiji je jedan roditelj u trenutku njihova rođenja hrvatski državljanin, mogu do navršene 18 godine života steći hrvatsko državljanstvo podrijetlom, neovisno o tome imaju li strano državljanstvo. Zaštićeni su od bezdržavljanstva na način da mogu i naknadno regulirati državljanski status u Republici Hrvatskoj, ako bi ostali bez državljanstva. Zaštita interesa djeteta očituje se i u zakonskoj odredbi, kojom je propisano stjecanje hrvatskog državljanstva rođenjem na državnom području Republike Hrvatske (*ius soli*), na način da dijete rođeno ili nađeno na državnom području Republike Hrvatske, stječe hrvatsko državljanstvo ukoliko su mu oba roditelja nepoznata, nepoznatog državljanstva ili bez državljanstva. Zakonodavac ovom odredbom nastoji osigurati da djeca rođena na državnom području Republike Hrvatske ne postanu osobe bez državljanstva. Osim toga, sprječavanje slučajeva bezdržavljanstva nakon otpusta iz hrvatskog državljanstva osigurava se uz veoma povoljne rokove za ponovni primitak u hrvatsko državljanstvo. Propisano je da će se rješenje o otpustu staviti izvan snage posebnim rješenjem na zahtjev osobe koja je dobila otpust i iselila se iz Republike Hrvatske ako u roku od tri godine od dana iseljenja nije stekla strano državljanstvo, a o tome je u roku od naredne tri godine obavijestila nadležna tijela Republike Hrvatske u zemlji ili u inozemstvu.

Republika Hrvatska na temelju notifikacije o sukcesiji od 8. listopada 1991. godine, stranka je Konvencije o pravnom položaju osoba bez državljanstva od 28. rujna 1954. godine i Konvencije o pravima djeteta od 28. studenoga 1989. godine („Narodne novine-Međunarodni ugovori”, broj 12/1993). Konvencija o pravnom položaju osoba bez državljanstva međunarodnopravni je instrument čiji je cilj osigurati temeljna prava i slobode osobama bez državljanstva. Konvencija o pravima djeteta jamči djetetu pravo na državljanstvo. Primjenom nacionalnog zakonodavstva Republika Hrvatska postigla je značajan uspjeh u smanjenju broja osoba bez državljanstva na svom državnom području.

III. OSNOVNA PITANJA KOJA SE PREDLAŽU UREDITI OVIM ZAKONOM

Ovim Zakonom potvrđuje se Konvencija o smanjenju slučajeva bezdržavljanstva, kako bi njezine odredbe u smislu članka 140. Ustava Republike Hrvatske („Narodne novine”, broj 56/90, 135/97, 8/98 – pročišćeni tekst, 113/2000, 124/2000 - pročišćeni tekst, 28/2001, 41/2001 - pročišćeni tekst, 55/2001 – ispravak, 76/2010 i 85/2010 - pročišćeni tekst) postale dio unutarnjeg pravnog poretka Republike Hrvatske.

Konvencija teži suzbijanju bezdržavljanstva od najranije životne dobi i zahtijeva od država ugovornica usvajanje propisanih standarda za stjecanje ili prestanak državljanstva. Predviđa osnivanje međunarodnog tijela kojim bi se osobe, na koje se primjenjuje Konvencija, mogle obratiti i zatražiti pomoć pri postupanju pred nadležnim državnim tijelima. Ukoliko bi došlo do nesuglasica oko tumačenja ili primjene Konvencije između država ugovornica, svaka od država mogla bi se obratiti Međunarodnom sudu pravde sa zahtjevom za rješavanjem nastalog spora.

Uvažavajući pravnu prirodu državljanstva kao izraza suvereniteta svake države, Konvencija u svojoj suštini temelji stjecanje državljanstva na stvarnoj vezi pojedinca s državom. Istovremeno, potvrđivanjem od država onemogućuje samovoljno uskraćivanje državljanstva i osigurava dodjeljivanje državljanstva i u okolnostima, uslijed kojih bi osoba mogla postati osobom bez državljanstva.

U cilju sprečavanja nastanka bezdržavljanstva, Konvencija prvenstveno uređuje stjecanje državljanstva osoba rođenih na državnom području države ugovornice, koje bi inače bile bez državljanstva, kao i osoba koje nisu rođene na njenom području i čiji je jedan od roditelja u vrijeme njihovog rođenja imao državljanstvo te države. Predviđeno je i da država ugovornica dodjeljivanje svog državljanstva može ograničiti starosnom dobi podnositelja zahtjeva, dužinom trajanja uobičajenog boravišta na svom državnom području, osuđivanosti za kaznena djela te ranijim bezdržavljanstvom. Konvencija sadrži način sprečavanja bezdržavljanstva u slučaju sukcesija država. Predviđa uspostavu tijela pri Ujedinjenim narodima kojem se pojedinac može obratiti, kao i moguću nadležnost Međunarodnog suda pravde u sporovima između država ugovornica.

Člankom 13. Konvencije predviđeno je da se neće tumačiti na način da utječe na bilo koje odredbe koje više doprinose smanjenju slučajeva bezdržavljanstva koje može sadržavati zakonodavstvo bilo koje ugovornice. Time je potvrđena njena svrha, smanjenje broja osoba bez državljanstva, uz što povoljnije uvjete za samu stranku.

Rješenja iz Konvencije, čiji je cilj sprečavanje slučajeva bezdržavljanstva, na odgovarajući su način već sadržana u Zakonu o hrvatskom državljanstvu.

Potvrđivanjem Konvencije o smanjenju slučajeva bezdržavljanstva, Republika Hrvatska pojačat će svoja nastojanja koja poduzima u svrhu smanjenja slučajeva bezdržavljanstva i proširiti pravni instrumentarij u tom pravcu na nacionalnoj i međunarodnoj razini.

IV. OCJENA SREDSTAVA POTREBNIH ZA PROVEDBU OVOGA ZAKONA

Provedba ovoga Zakona ne zahtijeva osiguranje dodatnih financijskih sredstava u Državnom proračunu Republike Hrvatske.

V. PRIJEDLOG ZA DONOŠENJE ZAKONA PO HITNOM POSTUPKU

Temelj za donošenje ovoga Zakona po hitnom postupku nalazi se u članku 159. Poslovnika Hrvatskoga sabora („Narodne novine“, broj 6/02 – pročišćeni tekst, broj 41/02, 91/03, 58/04, 39/08 i 86/08) i to u drugim osobito opravdanim državnim razlozima.

S obzirom na razloge navedene u točkama II. i III. Prijedloga zakona, a posebice na činjenicu da je Konvencija jedan od značajnih mehanizama za smanjenje broja osoba bez državljanstva, cijeni se da postoji interes Republike Hrvatske da što skorije okonča potrebne unutarnje postupke i postane strankom Konvencije.

S obzirom na prirodu postupka potvrđivanja međunarodnih ugovora, kojim država i formalno izražava spremnost da bude vezana već potpisanim međunarodnim ugovorom, kao i na činjenicu da se u ovoj fazi postupka ne mogu vršiti izmjene ili dopune teksta međunarodnog ugovora, predlaže se ovaj prijedlog Zakona raspraviti i prihvatiti po hitnom postupku, objedinjavajući prvo i drugo čitanje.

VI. KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O POTVRĐIVANJU KONVENCIJE O SMANJENJU SLUČAJEVA BEZDRŽAVLJANSTVA

Na temelju članka 16. Zakona o sklapanju i izvršavanju međunarodnih ugovora („Narodne novine“, broj 28/96), a polazeći od članka 139. stavak 1. Ustava Republike Hrvatske („Narodne novine“, broj 56/90, 135/97, 8/98 – pročišćeni tekst, 113/2000, 124/2000 - pročišćeni tekst, 28/2001, 41/2001 - pročišćeni tekst, 55/2001 – ispravak, 76/2010 i 85/2010 - pročišćeni tekst), predlaže se pokretanje postupka za donošenje Zakona o potvrđivanju Konvencije o smanjenju slučajeva bezdržavljanstva.

Nacrt Konačnog prijedloga Zakona o potvrđivanju Konvencije o smanjenju slučajeva bezdržavljanstva glasi:

**KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O POTVRĐIVANJU KONVENCIJE O SMANJENJU
SLUČAJEVA BEZDRŽAVLJANSTVA**

Članak 1.

Potvrđuje se Konvencija o smanjenju slučajeva bezdržavljanstva, sastavljena u New Yorku 30. kolovoza 1961. godine, u izvorniku na engleskom, francuskom, kineskom, ruskom i španjolskom jeziku.

Članak 2.

Tekst Konvencije iz članka 1. ovoga Zakona, u izvorniku na engleskom jeziku i u prijevodu na hrvatski jezik, glasi:

KONVENCIJA O SMANJENJU SLUČAJEVA BEZDRŽAVLJANSTVA

Države ugovornice,

djelujući u skladu s rezolucijom 896 (IX), koju je usvojila Opća skupština Ujedinjenih naroda 4. prosinca 1954.,

smatrajući poželjnim smanjiti bezdržavljanstvo putem međunarodnog ugovora,
sporazumjele su se kako slijedi:

Članak 1.

1. Država ugovornica dodjeljuje svoje državljanstvo osobi rođenoj na njezinom državnom području koja bi inače bila bez državljanstva. To se državljanstvo dodjeljuje:

- (a) pri rođenju, po sili zakona, ili
- (b) na zahtjev podnesen odgovarajućem tijelu, od strane ili u ime dotične osobe, na način propisan unutarnjim pravom. Uz uvjete odredaba stavka 2. ovog članka, takav se zahtjev ne može odbiti.

Država ugovornica koja omogućava dodjeljivanje svog državljanstva u skladu s podstavkom (b) ovog stavka može također omogućiti dodjeljivanje svog državljanstva po sili zakona u takvoj dobi i pod takvim uvjetima koji mogu biti propisani unutarnjim pravom.

2. Država ugovornica može dodjeljivanje svog državljanstva u skladu s podstavkom (b) stavka 1. ovog članka uvjetovati ispunjenjem jednog ili više sljedećih uvjeta:

- (a) da je zahtjev podnesen tijekom razdoblja kojeg je odredila država ugovornica, koje započinje najkasnije u dobi od osamnaest godina i završava najranije u dobi od dvadeset i jedne godine, tako da dotična osoba ipak na raspolaganju ima barem jednu godinu tijekom koje može osobno podnijeti zahtjev, a da ne mora prethodno dobiti pravno odobrenje da to učini;
- (b) da je dotična osoba imala uobičajeno boravište na državnom području države ugovornice tijekom onog razdoblja kojeg može odrediti ta država, a koje ne traje dulje od pet godina neposredno prije podnošenja zahtjeva ili sveukupno deset godina;
- (c) da dotična osoba nije osuđivana za kazneno djelo protiv nacionalne sigurnosti niti da joj je izrečena kazna zatvora od pet ili više godina zbog počinjenja kaznenog djela;
- (d) da je dotična osoba uvijek bila bez državljanstva.

3. Bez obzira na odredbe stavaka 1. (b) i 2. ovog članka, dijete rođeno u braku na državnom području države ugovornice čije majka ima državljanstvo te države, rođenjem stječe to državljanstvo ukoliko bi u protivnom bilo bez državljanstva.

4. Država ugovornica dodjeljuje svoje državljanstvo osobi koja bi u protivnom bila bez državljanstva i koja nije u mogućnosti steći državljanstvo države ugovornice na čijem je državnom području rođena, budući da je prošla dob za podnošenje svog zahtjeva ili nije ispunila tražene uvjete boravka, ako je jedan od roditelja u trenutku rođenja te osobe imao državljanstvo prve gore spomenute države ugovornice. Ukoliko roditelji te osobe u trenutku njezina rođenje nisu imali isto državljanstvo, pitanje hoće li državljanstvo dotične osobe slijediti državljanstvo oca ili majke odredit će unutarnje pravo te države ugovornice. Ukoliko je potrebno podnijeti zahtjev za takvo državljanstvo, zahtjev se podnosi odgovarajućem tijelu od strane ili u ime podnositelja zahtjeva, na način propisan unutarnjim pravom. Uz uvjete odredbi stavka 5. ovog člana, takav zahtjev ne može se odbiti.

5. Država ugovornica može dodjeljivanje svog državljanstva u skladu s odredbama stavka 4. ovog članka može uvjetovati ispunjenjem jednog ili više sljedećih uvjeta:

- (a) da je zahtjev podnesen prije nego što podnositelj zahtjeva navrši dob koju je odredila država ugovornica, a koja ne može biti manja od dvadeset i tri godine;
- (b) da je dotična osoba imala uobičajeno boravište na državnom području države ugovornice tijekom razdoblja koje neposredno prethodi podnošenju zahtjeva i koje može odrediti ta država, a nije duže od tri godine;
- (c) da je dotična osoba uvijek bila bez državljanstva.

Članak 2.

Nahoče pronađeno na državnom području države ugovornice, u nedostatku dokaza koji potvrđuju suprotno, smatra se rođenim na tom državnom području od roditelja koji imaju državljanstvo te države.

Članak 3.

U svrhu utvrđivanja obveza država ugovornica temeljem ove Konvencije, rođenje na brodu ili u zrakoplovu smatra se da se dogodilo, ovisno o slučaju, na državnom području države čiju zastavu brod vije ili na državnom području države u kojoj je zrakoplov registriran.

Članak 4.

1. Država ugovornica dodjeljuje svoje državljanstvo osobi koja nije rođena na državnom području države ugovornice koja bi u protivnom bila bez državljanstva, ukoliko je u trenutku njezina rođenja jedan od roditelja imao državljanstvo te države. Ukoliko roditelji te osobe u trenutku njezina rođenja nisu imali isto državljanstvo, pitanje hoće li državljanstvo dotične osobe slijediti državljanstvo oca ili majke odredit će unutarne pravo te države ugovornice. Državljanstvo dodijeljeno u skladu s odredbama ovog stavka dodjeljuje se:

- (a) pri rođenju, po sili zakona, ili
 - (b) na zahtjev podnesen odgovarajućem tijelu, od strane ili u ime dotične osobe, na način propisan unutarnjim pravom. Pridržavajući se odredaba stavka 2. ovog članka, takav se zahtjev ne može odbiti.
2. Država ugovornica može dodjeljivanje svog državljanstva u skladu s odredbama stavka 1. ovog članka uvjetovati ispunjenjem jednog ili više sljedećih uvjeta:
- (a) da je zahtjev podnesen prije nego što podnositelj zahtjeva navrši dob koju je odredila država ugovornica, a koja ne može biti manja od dvadeset i tri godine;
 - (b) da je dotična osoba imala uobičajeno boravište na državnom području države ugovornice tijekom razdoblja koje neposredno prethodi podnošenju zahtjeva i koje može odrediti ta država, a nije duže od tri godine.;
 - (c) da dotična osoba nije osuđivana za kazneno djelo protiv nacionalne sigurnosti;
 - (d) da je dotična osoba uvijek bila bez državljanstva.

Članak 5.

1. Ukoliko pravo države ugovornice predviđa gubitak državljanstva kao posljedicu bilo kakve promjene u osobnom statusu osobe poput braka, prestanka braka, pozakonjenja,

priznavanja ili posvojenja, takav gubitak bit će uvjetovan posjedovanjem ili stjecanjem drugog državljanstva.

2. Ukoliko, prema pravu države ugovornice, dijete rođeno izvan braka gubi državljanstvo te države kao posljedicu priznavanja očinstva, daje mu se mogućnost ponovnog stjecanja tog državljanstva putem pisanog zahtjeva odgovarajućem tijelu, pri čemu uvjeti koji uređuju takav zahtjev nisu stroži od onih utvrđenih stavkom 2. članka 1. ove Konvencije.

Članak 6.

Ukoliko pravo države ugovornice predviđa gubitak njezinog državljanstva supružnika ili djece osobe kao posljedicu toga što je ta osoba izgubila ili joj je bilo oduzeto to državljanstvo, takav gubitak uvjetovan je o njihovim posjedovanjem ili stjecanjem drugog državljanstva.

Članak 7.

1. (a) Ukoliko pravo države ugovornice dozvoljava odricanje od državljanstva, takvo odricanje neće dovesti do gubitka državljanstva osim ako dotična osoba posjeduje ili stekne drugo državljanstvo.
(b) Odredbe podstavka (a) ovog stavka se ne primjenjuju kada njihova primjena ne bi bila u skladu s načelima navedenim u člancima 13. i 14. Opće deklaracije o ljudskim pravima koju je 10. prosinca 1948. odobrila Opća skupština Ujedinjenih naroda.
2. Državljanin države ugovornice koji u stranoj zemlji traži prirođenje neće izgubiti svoje državljanstvo osim ako stekne ili mu je zajamčeno stjecanje državljanstva te strane zemlje.
3. Pridržavajući se odredaba stavaka 4. i 5. ovog članka, državljanin države ugovornice neće izgubiti svoje državljanstvo i tako postati bez državljanstva iz razloga odlaska, prebivanja u inozemstvu, propusta pri prijavi ili bilo kojeg drugog razloga.
4. Prirođena osoba može izgubiti svoje državljanstvo zbog prebivanja u inozemstvu tijekom razdoblja, koje nije kraće od sedam uzastopnih godina, određenog pravom dotične države ugovornice, ako propusti prijaviti odgovarajućem tijelu svoju namjeru zadržavanja svog državljanstva.
5. U slučaju državljanina države ugovornice rođenog izvan njezinog državnog područja, pravo te države može zadržavanje njezinog državljanstva nakon isteka godine dana nakon njegovog stjecanja punoljetnosti uvjetovati prebivanjem na državnom području države u tom trenutku ili prijavom odgovarajućem tijelu.
6. Izuzev okolnosti spomenutih u ovom članku, osoba neće izgubiti državljanstvo države ugovornice ukoliko bi zbog takvog gubitka ostala bez državljanstva, bez obzira što takav gubitak nije izričito zabranjen niti jednom drugom odredbom ove Konvencije.

Članak 8.

1. Država ugovornica neće oduzeti osobi njezino državljanstvo ukoliko bi zbog takvog oduzimanja osoba ostala bez državljanstva.
2. Bez obzira na odredbe stavka 1. ovog članka, osobi može biti oduzeto državljanstvo države ugovornice:
 - (a) u okolnostima u kojima je, na temelju stavaka 4. i 5. članka 7., dozvoljeno da osoba izgubi svoje državljanstvo;
 - (b) kada je državljanstvo stečeno lažnim predstavljanjem ili prijevarom.

3. Bez obzira na odredbe stavka 1. ovog članka, država ugovornica može pridržati pravo oduzeti osobi svoje državljanstvo ukoliko u trenutku potpisivanja, ratifikacije ili pristupa posebno odredi da pridržava takvo pravo s jedne ili više od sljedećih osnova, koje u tom trenutku postoje u njezinom unutarnjem pravu:
- (a) da je, u suprotnosti sa svojom obvezom lojalnosti prema državni ugovornici, osoba,
 - (i) ne poštujući izričitu zabranu države ugovornice, pružala ili nastavila pružati usluge, ili primala ili nastavila primati novčane naknade za zaposlenje od druge države, ili
 - (ii) se ponašala na način koji ozbiljno šteti vitalnim interesima države;
 - (b) da je osoba prisegnula, ili dala službenu izjavu o pripadnosti drugoj državi, ili pružila konačan dokaz o svojoj odluci da se odrekne pripadnosti državi ugovornici.
4. Država ugovornica neće koristiti svoje pravo oduzimanja dozvoljeno stavcima 2. ili 3. ovog članka osim u skladu sa zakonom, koji dotičnoj osobi pruža pravo na pošteno saslušanje pred sudom ili drugim neovisnim tijelom.

Članak 9.

Država ugovornica ne može niti jednoj osobi ili skupini osoba oduzeti njihovo državljanstvo zbog rasnih, etničkih, vjerskih ili političkih razloga.

Članak 10.

1. Svaki ugovor između država ugovornica koji predviđa prijenos državnog područja će sadržavati odredbe kojima je cilj osigurati da niti jedna osoba ne ostane bez državljanstva kao rezultat prijenosa. Država ugovornica svojim najboljim naporima osigurava da svi takvi ugovori sklopljeni između nje i države koja nije stranka ove Konvencije sadržavaju takve odredbe.
2. U nedostatku takvih odredaba, država ugovornica kojoj je preneseno državno područje ili koja je na drugi način stekla državno područje, dodjeljuje svoje državljanstvo onim osobama koje bi u protivnom postale osobe bez državljanstva kao rezultat prijenosa ili stjecanja.

Članak 11.

Države ugovornice promiču osnivanje tijela u okviru Ujedinjenih naroda, što je prije moguće nakon polaganja šeste isprave o ratifikaciji ili pristupu, kojem osoba zahtijevajući povlasticu iz ove Konvencije može podnijeti na razmatranje svoj zahtjev te zatražiti pomoć u njegovom predstavljanju odgovarajućem tijelu.

Članak 12.

1. U odnosu na državu ugovornicu koja, u skladu s odredbama stavka 1. članka 1. ili članka 4. ove Konvencije, ne dodjeljuje svoje državljanstvo po sili zakona pri rođenju, odredbe stavka 1. članka 1. ili članka 4., ovisno o slučaju, primjenjuju se na osobe rođene prije, kao i na osobe rođene nakon stupanja ove Konvencije na snagu.
2. Odredbe stavka 4. članka 1. ove Konvencije primjenjuju se na osobe rođene prije, kao i na osobe rođene nakon njezina stupanja na snagu.

3. Odredbe članka 2. ove Konvencije primjenjuju se samo na nahoćad naćenu na drćavnom području drćave ugovornice nakon stupanja ove Konvencije na snagu za tu drćavu.

Ćlanak 13.

Ova Konvencija neće se tumaćiti na naćin da utjeće na bilo koje odredbe koje više doprinose smanjenju slućajeva bezdrćavljanstva koje moće sadržavati pravo bilo koje drćave ugovornice i koje su na snazi sada ili od sada nadalje, ili koje mogu biti sadržane u bilo kojoj drugoj konvenciji, ugovoru ili sporazumu, koji su na snazi sada ili od sada nadalje, između dviju ili više drćava ugovornica.

Ćlanak 14.

Svi sporovi između drćava ugovornica u vezi s tumaćenjem ili primjenom ove Konvencije koji se ne mogu riješiti drugim putem podnose se Mećunarodnom sudu na zahtjev bilo koje od stranaka u sporu.

Ćlanak 15.

1. Ova Konvencija primjenjuje se na sva nesamoupravna, starateljska, kolonijalna i druga nematićna područja, za ćije je mećunarodne odnose odgovorna bilo koja drćava ugovornica; dotićna drćava ugovornica proglasit će, uz uvjet odredaba stavka 2. ovog ćlanka, u trenutku potpisivanja, ratifikacije ili pristupa, nematićna područja ili područja na koja se primjenjuje Konvencija ipso facto kao rezultat takvog potpisivanja, ratifikacije ili pristupa.

2. U svakom slućaju u kojem se, u svrhu drćavljanstva, s nematićnim područjem ne postupa kao s matićnim područjem, ili u svakom slućaju u kojem je potrebna prethodna suglasnost nematićnog područja prema ustavnim zakonima i praksama drćave ugovornice ili nematićnog područja za primjenu Konvencije na to područje, ta drćava ugovornica poduzima napore kako bi osigurala potreban pristanak nematićnog područja unutar razdoblja od dvanaest mjeseci od datuma potpisivanja Konvencije od strane te drćave ugovornice, a po ćijem primitku drćava ugovornica obavještava glavnog tajnika Ujedinjenih naroda. Ova se Konvencija primjenjuje na područje ili područja navedena u toj obavijesti od datuma nakon što ju je primio glavni tajnik.

3. Nakon isteka razdoblja od dvanaest mjeseci spomenutog u stavku 2. ovog ćlanka, dotićne drćave ugovornice obavještavaju glavnog tajnika o rezultatima konzultacija s tim nematićnim područjima za ćije su mećunarodne odnose odgovorne i ćiji pristanak za primjenu ove Konvencije moće biti uskraćen.

Ćlanak 16.

1. Ova Konvencija je otvorena za potpisivanje u sjedištu Ujedinjenih naroda od 30. kolovoza 1961. do 31. svibnja 1962.

2. Ova Konvencija je otvorena za potpisivanje u ime:

- (a) svake drćave ćlanice Ujedinjenih naroda;
- (b) svake druge drćave pozvane da sudjeluje na Konferenciji Ujedinjenih naroda o ukklanjanju ili smanjenju budućih slućajeva bezdrćavljanstva;

(c) svih država kojima Opća skupština Ujedinjenih naroda može uputiti poziv za potpisivanje ili pristup.

3. Ova Konvencija podliježe ratifikaciji i isprave o ratifikaciji se polažu kod glavnog tajnika Ujedinjenih naroda.
4. Ova Konvencija je otvorena za pristup državama navedenim u stavku 2. ovog članka. Pristup stupa na snagu polaganjem isprave o pristupu kod glavnog tajnika Ujedinjenih naroda.

Članak 17.

1. U trenutku potpisivanja, ratifikacije ili pristupa, svaka država može staviti rezervu u pogledu članaka 11., 14. ili 15.
2. Nisu dopuštene nikakve druge rezerve na ovu Konvenciju.

Članak 18.

1. Ova Konvencija stupa na snagu dvije godine nakon datuma polaganja šeste isprave o ratifikaciji ili pristupu.
2. Za svaku državu koja ratificira ili pristupi ovoj Konvenciji nakon polaganja šeste isprave o ratifikaciji ili pristupu, ona stupa na snagu devedesetog dana nakon što ta država položi svoju ispravu o ratifikaciji ili pristupu ili datumom na koji ova Konvencija stupa na snagu u skladu s odredbama stavka 1. ovog članka, ovisno o tome što je kasnije.

Članak 19.

1. Svaka država ugovornica može otkazati ovu Konvenciju u bilo kojem trenutku pisanom obaviješću upućenom glavnom tajniku Ujedinjenih naroda. Taj otkaz stupa na snagu za dotičnu državu ugovornicu godinu dana nakon datuma njezina primitka od strane glavnog tajnika.
2. U slučajevima u kojima je, u skladu s odredbama članka 15., ova Konvencija postala primjenjiva na nematično područje države ugovornice, ta država može, u bilo kojem trenutku nakon toga, uz pristanak dotičnog područja, obavijestiti glavnog tajnika Ujedinjenih naroda o otkazu ove Konvencije zasebno u odnosu na to područje. Otkaz stupa na snagu godinu dana nakon datuma primitka takve obavijesti od strane glavnog tajnika, koji obavještava sve druge države ugovornice o takvoj obavijesti i datumu njezina primitka.

Članak 20.

1. Glavni tajnik Ujedinjenih naroda obavještava sve članice Ujedinjenih naroda i države nečlanice navedene u članku 16. o sljedećim pojedinostima:
 - (a) potpisivanjima, ratifikacijama i pristupima na temelju članka 16.;
 - (b) rezervama na temelju članka 17.;
 - (c) datumu na koji ova Konvencija stupa na snagu u skladu s člankom 18.;
 - (d) otkazima na temelju članka 19.

2. Glavni tajnik Ujedinjenih naroda, najkasnije nakon polaganja šeste isprave o ratifikaciji ili pristupu, skreće pozornost Općoj skupštini na pitanje osnivanja takvog tijela koje je, u skladu s člankom 11., tamo spomenuto.

Članak 21.

Ovu Konvenciju registrira glavni tajnik Ujedinjenih naroda na datum njezinog stupanja na snagu.

U POTVRDU TOGA, niže potpisani opunomoćenici, potpisali su ovu Konvenciju.

SASTAVLJENO u New Yorku, ovog tridesetog dana kolovoza, tisućudevetstošezdesetiprve, u jednom primjerku, čiji su kineski, engleski, francuski, ruski i španjolski tekstovi jednako vjerodostojni i koji se pohranjuju u arhiv Ujedinjenih naroda, a čije ovjerene preslike glavni tajnik dostavlja svim članicama Ujedinjenih naroda i državama nečlanicama spomenutim u članku 16. ove Konvencije.

CONVENTION ON THE REDUCTION OF STATELESSNESS

The Contracting States,

Acting in pursuance of resolution 896 (IX), adopted by the General Assembly of the United Nations on 4 December 1954,

Considering it desirable to reduce statelessness by international agreement,

Have agreed as follows:

Article 1

1. A Contracting State shall grant its nationality to a person born in its territory who would otherwise be stateless. Such nationality shall be granted:

- (a) at birth, by operation of law, or
- (b) upon an application being lodged with the appropriate authority, by or on behalf of the person concerned, in the manner prescribed by the national law. Subject to the provisions of paragraph 2 of this Article, no such application may be rejected.

A Contracting State which provides for the grant of its nationality in accordance with subparagraph (b) of this paragraph may also provide for the grant of its nationality by operation of law at such age and subject to such conditions as may be prescribed by the national law.

2. A Contracting State may make the grant of its nationality in accordance with subparagraph (b) of paragraph 1 of this Article subject to one or more of the following conditions:

- (a) that the application is lodged during a period, fixed by the Contracting State, beginning not later than at the age of eighteen years and ending not earlier than at the age of twenty-one years, so, however, that the person concerned shall be allowed at least one year during which he may himself make the application without having to obtain legal authorization to do so;
- (b) that the person concerned has habitually resided in the territory of the Contracting State for such period as may be fixed by that State, not exceeding five years immediately preceding the lodging of the application nor ten years in all;
- (c) that the person concerned has neither been convicted of an offence against national security nor has been sentenced to imprisonment for a term of five years or more on a criminal charge;
- (d) that the person concerned has always been stateless.

3. Notwithstanding the provisions of paragraphs 1 (b) and 2 of this Article, a child born in wedlock in the territory of a Contracting State, whose mother has the nationality of that State, shall acquire at birth that nationality if it otherwise would be stateless.

4. A Contracting State shall grant its nationality to a person who would otherwise be stateless and who is unable to acquire the nationality of the Contracting State in whose territory he was born because he has passed the age for lodging his application or has not fulfilled the required residence conditions, if the nationality of one of his parents at the time of the person's birth was that of the Contracting State first above-mentioned. If his parents did not possess the same nationality at the time of his birth, the question whether the nationality of the person concerned should follow that of the father or that of the mother shall be determined by the national law of such Contracting State. If application for such nationality is required, the application shall be made to the appropriate authority by or on behalf of the

applicant in the manner prescribed by the national law. Subject to the provisions of paragraph 5 of this Article, such application shall not be refused.

5. The Contracting State may make the grant of its nationality in accordance with the provisions of paragraph 4 of this Article subject to one or more of the following conditions:
- (a) that the application is lodged before the applicant reaches an age, being not less than twenty-three years, fixed by the Contracting State;
 - (b) that the person concerned has habitually resided in the territory of the Contracting State for such period immediately preceding the lodging of the application, not exceeding three years, as may be fixed by that State;
 - (c) that the person concerned has always been stateless.

Article 2

A foundling found in the territory of a Contracting State shall, in the absence of proof to the contrary, be considered to have been born within that territory of parents possessing the nationality of that State.

Article 3

For the purpose of determining the obligations of Contracting States under this Convention, birth on a ship or in an aircraft shall be deemed to have taken place in the territory of the State whose flag the ship flies or in the territory of the State in which the aircraft is registered, as the case may be.

Article 4

1. A Contracting State shall grant its nationality to a person, not born in the territory of a Contracting State, who would otherwise be stateless, if the nationality of one of his parents at the time of the person's birth was that of that State. If his parents did not possess the same nationality at the time of his birth, the question whether the nationality of the person concerned should follow that of the father or that of the mother shall be determined by the national law of such Contracting State. Nationality granted in accordance with the provisions of this paragraph shall be granted:
- (a) at birth, by operation of law, or
 - (b) upon an application being lodged with the appropriate authority, by or on behalf of the person concerned, in the manner prescribed by the national law. Subject to the provisions of paragraph 2 of this Article, no such application may be rejected.
2. A Contracting State may make the grant of its nationality in accordance with the provisions of paragraph 1 of this Article subject to one or more of the following conditions:
- (a) that the application is lodged before the applicant reaches an age, being not less than twenty-three years, fixed by the Contracting State;
 - (b) that the person concerned has habitually resided in the territory of the Contracting State for such period immediately preceding the lodging of the application, not exceeding three years, as may be fixed by that State;
 - (c) that the person concerned has not been convicted of an offence against national security;
 - (d) that the person concerned has always been stateless.

Article 5

1. If the law of a Contracting State entails loss of nationality as a consequence of any change in the personal status of a person such as marriage, termination of marriage, legitimating, recognition or adoption, such loss shall be conditional upon possession or acquisition of another nationality.
2. If, under the law of a Contracting State, a child born out of wedlock loses the nationality of that State in consequence of a recognition of affiliation, he shall be given an opportunity to recover that nationality by written application to the appropriate authority, and the conditions governing such application shall not be more rigorous than those laid down in paragraph 2 of Article 1 of this Convention.

Article 6

If the law of a Contracting State provides for loss of its nationality by a person's spouse or children as a consequence of that person losing or being deprived of that nationality, such loss shall be conditional upon their possession or acquisition of another nationality.

Article 7

1. (a) If the law of a Contracting State entails loss or renunciation of nationality, such renunciation shall not result in loss of nationality unless the person concerned possesses or acquires another nationality.
(b) The provisions of sub-paragraph (a) of this paragraph shall not apply where their application would be inconsistent with the principles stated in Articles 13 and 14 of the Universal Declaration of Human Rights approved on 10 December 1948 by the General Assembly of the United Nations.
2. A national of a Contracting State who seeks naturalization in a foreign country shall not lose his nationality unless he acquires or has been accorded assurance of acquiring the nationality of that foreign country.
3. Subject to the provisions of paragraphs 4 and 5 of this Article, a national of a Contracting State shall not lose his nationality, so as to become stateless, on the ground of departure, residence abroad, failure to register or on any similar ground.
4. A naturalized person may lose his nationality on account of residence abroad for a period, not less than seven consecutive years, specified by the law of the Contracting State concerned if he fails to declare to the appropriate authority his intention to retain his nationality.
5. In the case of a national of a Contracting State, born outside its territory, the law of that State may make the retention of its nationality after the expiry of one year from his attaining his majority conditional upon residence at that time in the territory of the State or registration with the appropriate authority.
6. Except in the circumstances mentioned in this Article, a person shall not lose the nationality of a Contracting State, if such loss would render him stateless, notwithstanding that such loss is not expressly prohibited by any other provision of this Convention.

Article 8

1. A Contracting State shall not deprive a person of his nationality if such deprivation would render him stateless.

2. Notwithstanding the provisions of paragraph 1 of this Article, a person may be deprived of the nationality of a Contracting State:
 - (a) in the circumstances in which, under paragraphs 4 and 5 of Article 7, it is permissible that a person should lose his nationality;
 - (b) where the nationality has been obtained by misrepresentation or fraud.
3. Notwithstanding the provisions of paragraph 1 of this Article, a Contracting State may retain the right to deprive a person of his nationality, if at the time of signature, ratification or accession it specifies its retention of such right on one or more of the following grounds, being grounds existing in its national law at that time:
 - (a) that, inconsistently with his duty of loyalty to the Contracting State, the person
 - (i) has, in disregard of an express prohibition by the Contracting State rendered or continued to render services to, or received or continued to receive emoluments from, another State, or
 - (ii) has conducted himself in a manner seriously prejudicial to the vital interests of the State;
 - (b) that the person has taken an oath, or made a formal declaration, of allegiance to another State, or given definite evidence of his determination to repudiate his allegiance to the Contracting State.
4. A Contracting State shall not exercise a power of deprivation permitted by paragraphs 2 or 3 of this Article except in accordance with law, which shall provide for the person concerned the right to a fair hearing by a court or other independent body.

Article 9

A Contracting State may not deprive any person or group of persons of their nationality on racial, ethnic, religious or political grounds.

Article 10

1. Every treaty between Contracting States providing for the transfer of territory shall include provisions designed to secure that no person shall become stateless as a result of the transfer. A Contracting State shall use its best endeavors to secure that any such treaty made by it with a State which is not a Party to this Convention includes such provisions.
2. In the absence of such provisions a Contracting State to which territory is transferred or which otherwise acquires territory shall confer its nationality on such persons as would otherwise become stateless as a result of the transfer or acquisition.

Article 11

The Contracting States shall promote the establishment within the framework of the United Nations, as soon as may be after the deposit of the sixth instrument of ratification or accession, of a body to which a person claiming the benefit of this Convention may apply for the examination of his claim and for assistance in presenting it to the appropriate authority.

Article 12

1. In relation to a Contracting State which does not, in accordance with the provisions of paragraph 1 of Article 1 or of Article 4 of this Convention, grant its nationality at birth by operation of law, the provisions of paragraph 1 of Article 1 or of Article 4, as the case may be,

shall apply to persons born before as well as to persons born after the entry into force of this Convention.

2. The provisions of paragraph 4 of Article 1 of this Convention shall apply to persons born before as well as to persons born after its entry into force.

3. The provisions of Article 2 of this Convention shall apply only to foundlings found in the territory of a Contracting State after the entry into force of the Convention for that State.

Article 13

This Convention shall not be construed as affecting any provisions more conducive to the reduction of statelessness which may be contained in the law of any Contracting State now or hereafter in force, or may be contained in any other convention, treaty or agreement now or hereafter in force between two or more Contracting States.

Article 14

Any dispute between Contracting States concerning the interpretation or application of this Convention which cannot be settled by other means shall be submitted to the International Court of Justice at the request of any one of the parties to the dispute.

Article 15

1. This Convention shall apply to all non-self-governing, trust, colonial and other non-metropolitan territories for the international relations of which any Contracting State is responsible; the Contracting State concerned shall, subject to the provisions of paragraph 2 of this Article, at the time of signature, ratification or accession, declare the non-metropolitan territory or territories to which the Convention shall apply ipso facto as a result of such signature, ratification or accession.

2. In any case in which, for the purpose of nationality, a non-metropolitan territory is not treated as one with the metropolitan territory, or in any case in which the previous consent of a non-metropolitan territory is required by the constitutional laws or practices of the Contracting State or of the non-metropolitan territory for the application of the Convention to that territory, that Contracting State shall endeavour to secure the needed consent of the non-metropolitan territory within the period of twelve months from the date of signature of the Convention by that Contracting State, and when such consent has been obtained the Contracting State shall notify the Secretary-General of the United Nations. This Convention shall apply to the territory or territories named in such notification from the date of its receipt by the Secretary-General.

3. After the expiry of the twelve-month period mentioned in paragraph 2 of this Article, the Contracting States concerned shall inform the Secretary-General of the results of the consultations with those non-metropolitan territories for whose international relations they are responsible and whose consent to the application of this Convention may have been withheld.

Article 16

1. This Convention shall be open for signature at the Headquarters of the United Nations from 30 August 1961 to 31 May 1962.

2. This Convention shall be open for signature on behalf of:

- (a) any State Member of the United Nations;

- (b) any other State invited to attend the United Nations Conference on the Elimination or Reduction of Future Statelessness;
 - (c) any State to which an invitation to sign or to accede may be addressed by the General Assembly of the United Nations.
3. This Convention shall be ratified and the instruments of ratification shall be deposited with the Secretary-General of the United Nations.
 4. This Convention shall be open for accession by the States referred to in paragraph 2 of this Article. Accession shall be effected by the deposit of an instrument of accession with the Secretary-General of the United Nations.

Article 17

1. At the time of signature, ratification or accession any State may make a reservation in respect of Articles 11, 14 or 15.
2. No other reservations to this Convention shall be admissible.

Article 18

1. This Convention shall enter into force two years after the date of the deposit of the sixth instrument of ratification or accession.
2. For each State ratifying or acceding to this Convention after the deposit of the sixth instrument of ratification or accession, it shall enter into force on the ninetieth day after the deposit by such State of its instrument of ratification or accession or on the date on which this Convention enters into force in accordance with the provisions of paragraph 1 of this Article, whichever is the later.

Article 19

1. Any Contracting State may denounce this Convention at any time by a written notification addressed to the Secretary-General of the United Nations. Such denunciation shall take effect for the Contracting State concerned one year after the date of its receipt by the Secretary-General.
2. In cases where, in accordance with the provisions of Article 15, this Convention has become applicable to a non-metropolitan territory of a Contracting State, that State may at any time thereafter, with the consent of the territory concerned, give notice to the Secretary-General of the United Nations denouncing this Convention separately in respect to that territory. The denunciation shall take effect one year after the date of the receipt of such notice by the Secretary-General, who shall notify all other Contracting States of such notice and the date of receipt thereof.

Article 20

1. The Secretary-General of the United Nations shall notify all Members of the United Nations and the non-member States referred to in Article 16 of the following particulars:
 - (a) signatures, ratifications and accessions under Article 16;
 - (b) reservations under Article 17;
 - (c) the date upon which this Convention enters into force in pursuance of Article 18;
 - (d) denunciations under Article 19.
2. The Secretary-General of the United Nations shall, after the deposit of the sixth instrument of ratification or accession at the latest, bring to the attention of the General

Assembly the question of the establishment, in accordance with Article 11, of such a body as therein mentioned.

Article 21

This Convention shall be registered by the Secretary-General of the United Nations on the date of its entry into force.

IN WITNESS WHEREOF the undersigned Plenipotentiaries have signed this Convention.

DONE at New York, this thirtieth day of August, one thousand nine hundred and sixty-one, in a single copy, of which the Chinese, English, French, Russian and Spanish texts are equally authentic and which shall be deposited in the archives of the United Nations, and certified copies of which shall be delivered by the Secretary-General of the United Nations to all members of the United Nations and to the non-member States referred to in Article 16 of this Convention.

Članak 3.

Provedba ovoga Zakona u djelokrugu je središnjeg tijela državne uprave nadležnog za poslove državljanstva.

Članak 4.

Na dan stupanja na snagu ovoga Zakona, Konvencija iz članka 1. ovoga Zakona nije na snazi u odnosu na Republiku Hrvatsku, te će se podaci o njezinom stupanju na snagu objaviti, u skladu s odredbom članka 30. stavka 3. Zakona o sklapanju i izvršavanju međunarodnih ugovora.

Članak 5.

Ovaj Zakon stupa na snagu osmoga dana od dana objave u „Narodnim novinama“.

Klasa:
Ur. broj:
Zagreb,

Predsjednik
Hrvatskoga sabora
Luka Bebić, v.r.

OBRAZLOŽENJE

Člankom 1. Konačnog prijedloga Zakona propisano je da se potvrđuje Konvencija o smanjenju slučajeva bezdržavljanstva.

U članku 2. Konačnog prijedloga Zakona o potvrđivanju Konvencije o smanjenju slučajeva bezdržavljanstva sadržan je tekst Konvencije u izvorniku na engleskom jeziku i u prijevodu na hrvatski jezik.

U članku 3. Konačnog prijedloga Zakona o potvrđivanju Konvencije o smanjenju slučajeva bezdržavljanstva utvrđuje se tijelo državne uprave nadležno za njezinu provedbu.

U članku 4. utvrđuje se da na dan stupanja na snagu Zakona, Konvencija o smanjenju slučajeva bezdržavljanstva nije na snazi u odnosu na Republiku Hrvatsku, te će se podaci o njezinom stupanju na snagu objaviti u skladu s člankom 30. stavkom 3. Zakona o sklapanju i izvršavanju međunarodnih ugovora.

Člankom 5. Konačnog prijedloga Zakona o potvrđivanju Konvencije o smanjenju slučajeva bezdržavljanstva utvrđuje se stupanje na snagu Zakona.